

zaprasza na

blask CHRISTIANITATIS

„Akademia Genius loci” – projekt realizowany w Rezerwacie Archeologicznym Genius loci
dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z funduszu promocji kultury.

rezerwat archeologiczny
 Genius loci

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

*Zachwycaly się nim kraje ościenne, sprzyjała
mu zewsząd świetność władców, nawet
najodleglejszych, rosła wszelka chwała
zaszczytów, uśmiechał się cały wdzięk fortuny.
Nigdy mu nie brakło ani spełnienia życzeń, ani
wojennych triumfów*

Wincenty Kadłubek

Poznań w czasach Mieszka III Starego

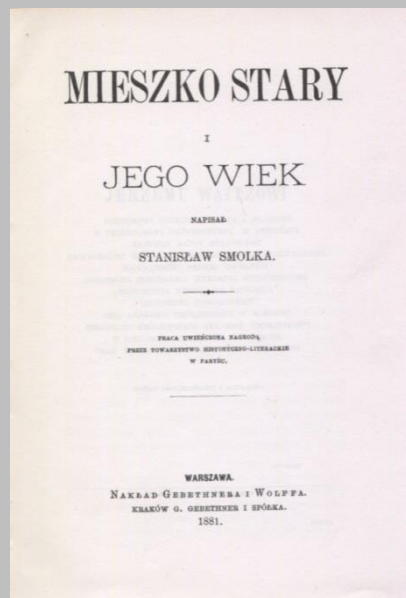
Maciej Przybył
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Zagadnienia

- Wielkopolskie dziedzictwo Mieszka III
- Obraz kulturowo-przestrzenny Poznania i jego najbliższego zaplecza osadniczego
- Miejsce i rola Poznania w polityce Mieszka III

Pieczęć konna Mieszka III.

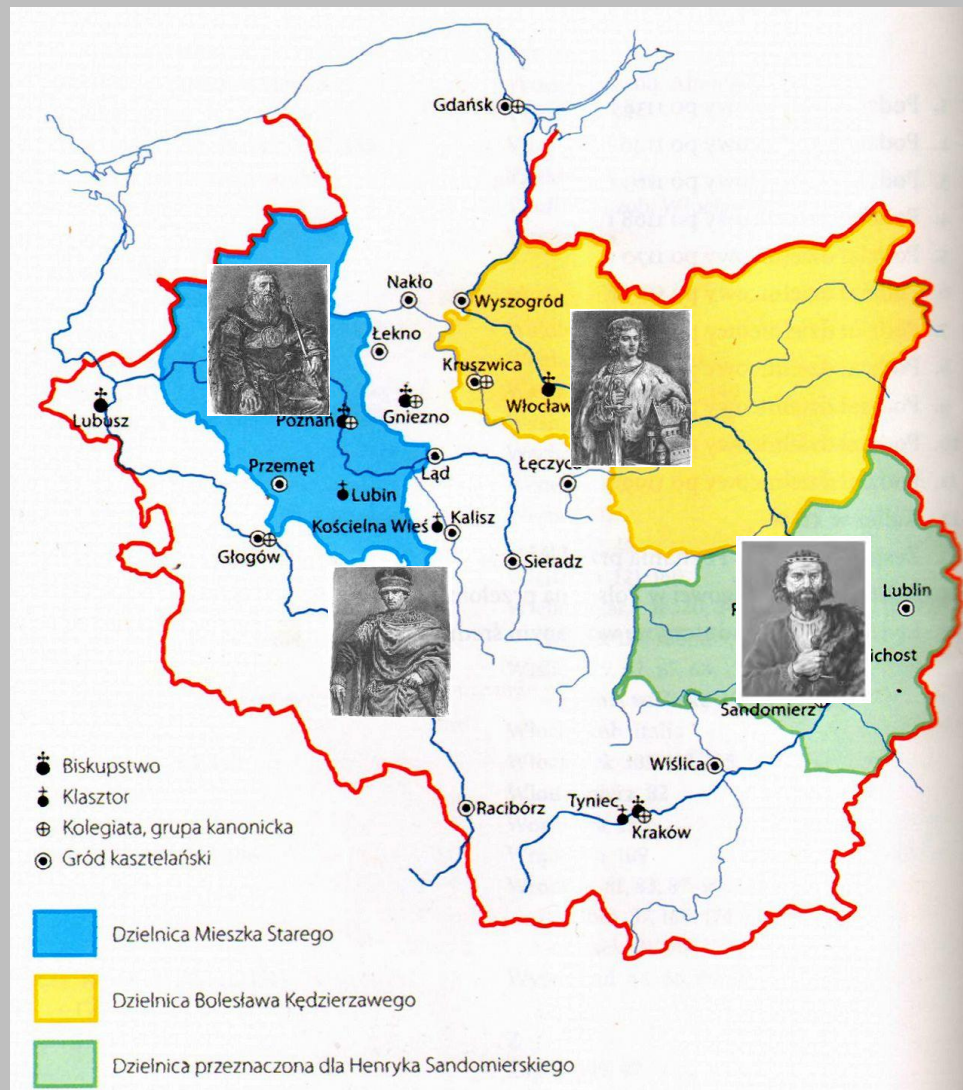

*Wizerunek Mieszka III
na tzw. patenie kaliskiej*

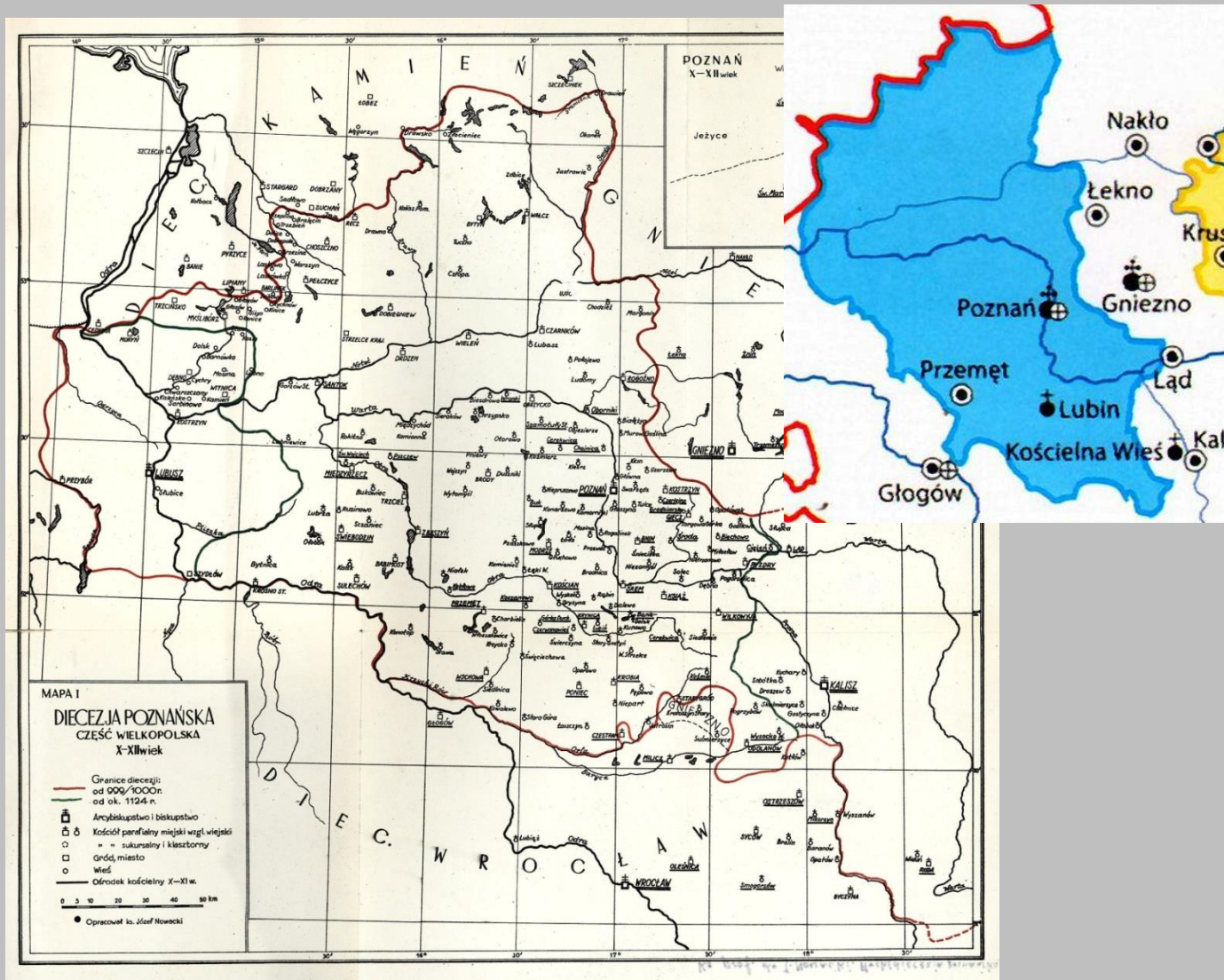
Ramy chronologiczne panowania i najważniejsze wydarzenia

- 1138 - w wyniku testamentu Krzywoustego Mieszko obejmuje władzę w zachodniej Wielkopolsce (dawna prowincja poznańska w granicach biskupstwa poznańskiego)
- 1173-1177 - I pryncypat Mieszka zakończony obaleniem jego władzy w Krakowie przez Kazimierza Sprawiedliwego
- 1179 (1177?) - wygnanie Mieszka z Wielkopolski
- 1181 - odzyskanie władzy w Wielkopolsce
- 1182-1194 - rywalizacja z Kazimierzem o władzę pryncypacką w Krakowie
- 1199-1202 - II pryncypat Mieszka

Testament Krzywoustego i wielkopolskie dziedzictwo Mieszka III

Bolesław Krzywousty

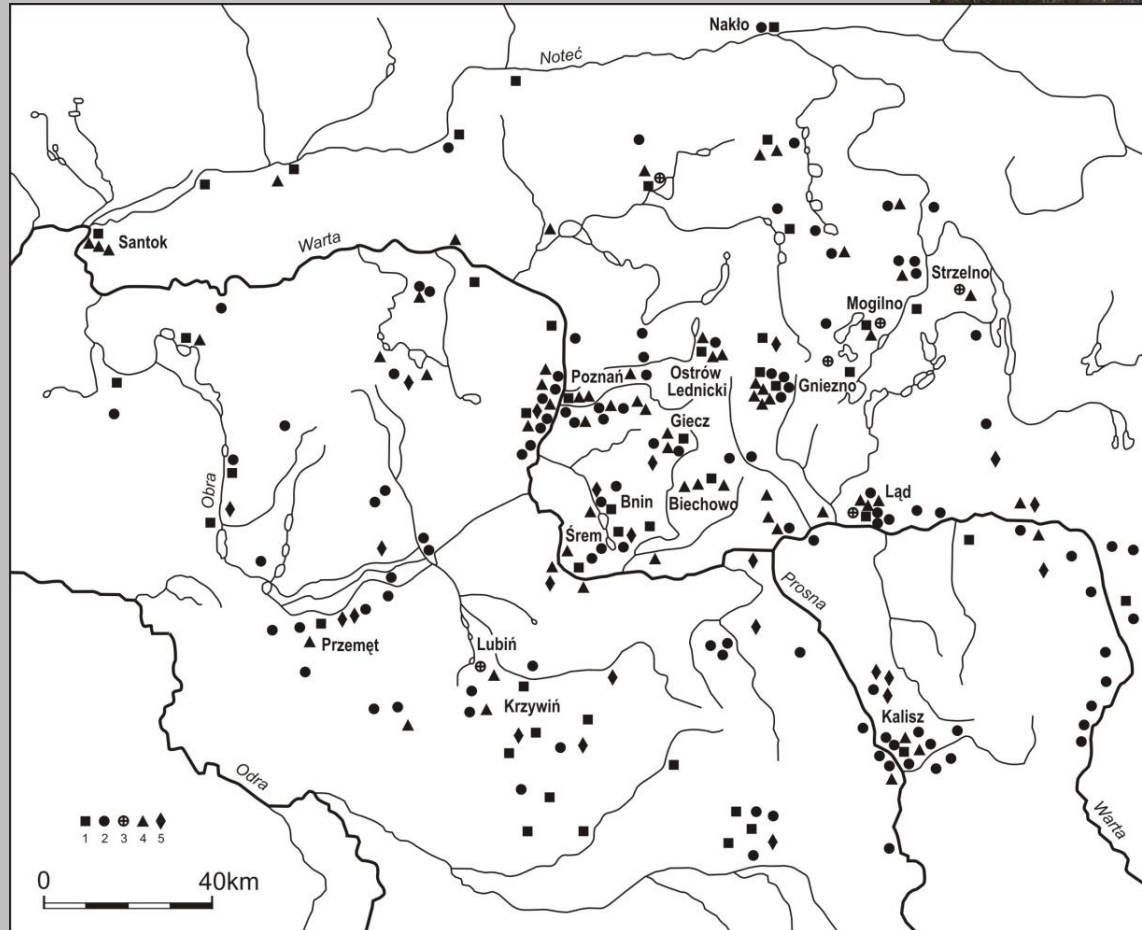

Południową granicę władztwa Mieszka wyznaczał najprawdopodobniej środkowy (równoleżnikowy) bieg Odry, Rów Krzycki na południowo- zachód od Wschowy oraz rzeka Orla na linii grodów Czestram (z wyłączeniem go z terytorium biskupstwa) i Starygród; **granicę wschodnią** - tereny na zachód od Prozny (częściowo linia tej rzeki w okolicach Pyzdr) oraz na wschód od Kostrzonia i Rogoźna i dalej rzeka Gwda aż do rzeki Granicznej; **granicę północną** - rzeki Graniczna i Ina pozostawiając po stronie wielkopolskiej ziemi myśliborską i wałęką zajęte w czasach Bolesława Krzywoustego oraz **granicę zachodnią** pas od Myśliborza przez obszary na zachód od Międzyrzecza, górny bieg rzeki Pliszki aż do Szydłowa.

Wielkopolska (połowa XI-połowa XIII wieku)

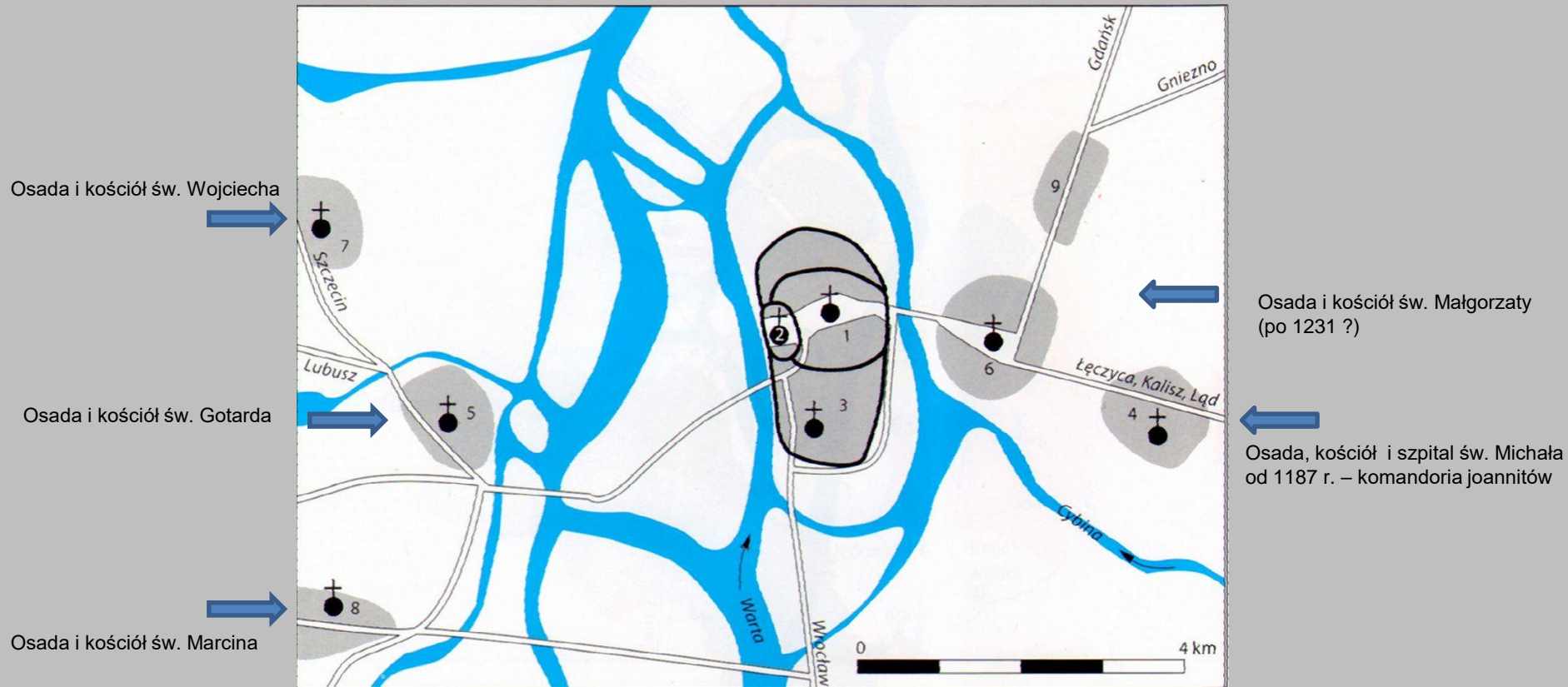
Obszar Polski w czasach Mieszka Starego był pokryty puszczą, pośród której przebiegały skupiska osad wraz z polami uprawnymi i łąkami

S. Smolka

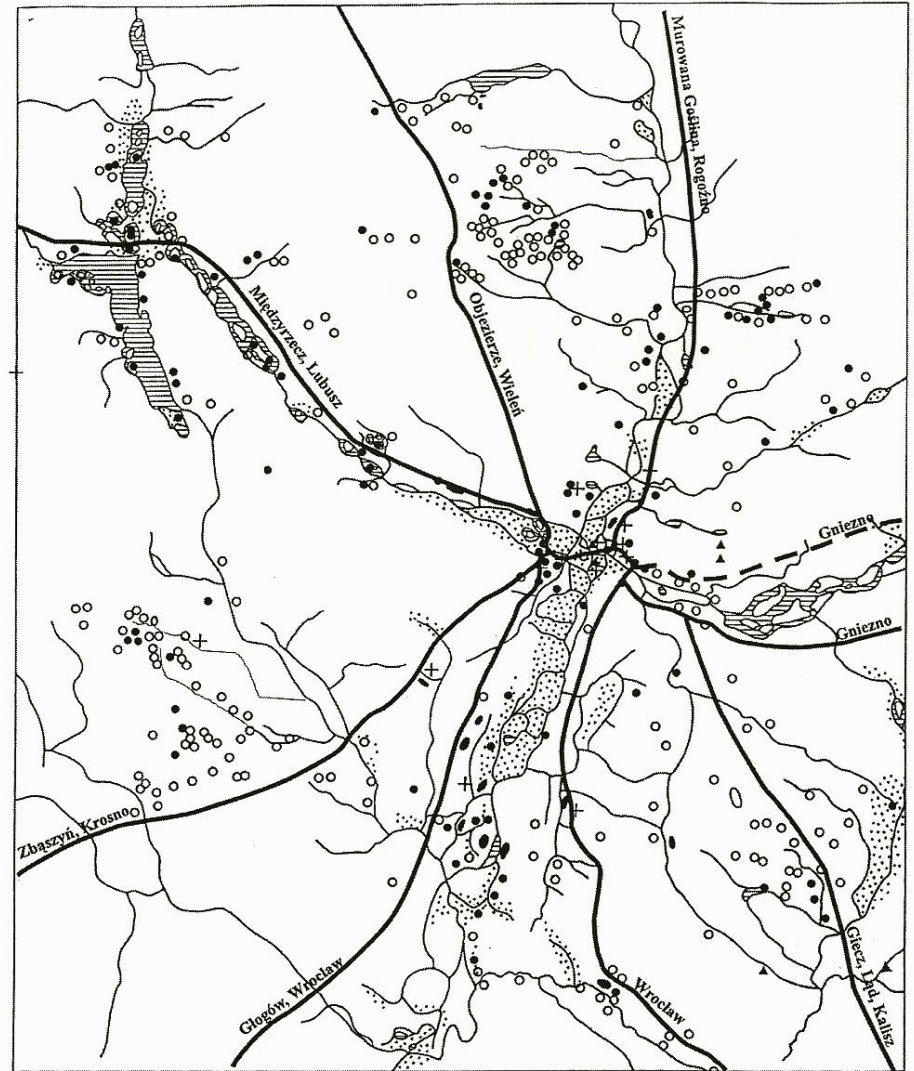
Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych z fazy E (połowa XI-połowa XIII w.) wczesnego średniowiecza w Wielkopolsce: 1- grodziska wklęsłe; 2 – osady wiejskie; 3 – klasztory; 4 – cmentarzyska; 5 – skarby. Rys. J. Kędelska, Oprac.. M. Brzostowicz

Najbliższe zaplecze osadnicze grodu poznańskiego (XII- połowa XIII w.)

Wg T. Gintera

Poznań na tle osadnictwa i szlaków komunikacyjnych (połowa XI-połowa XIII w.)

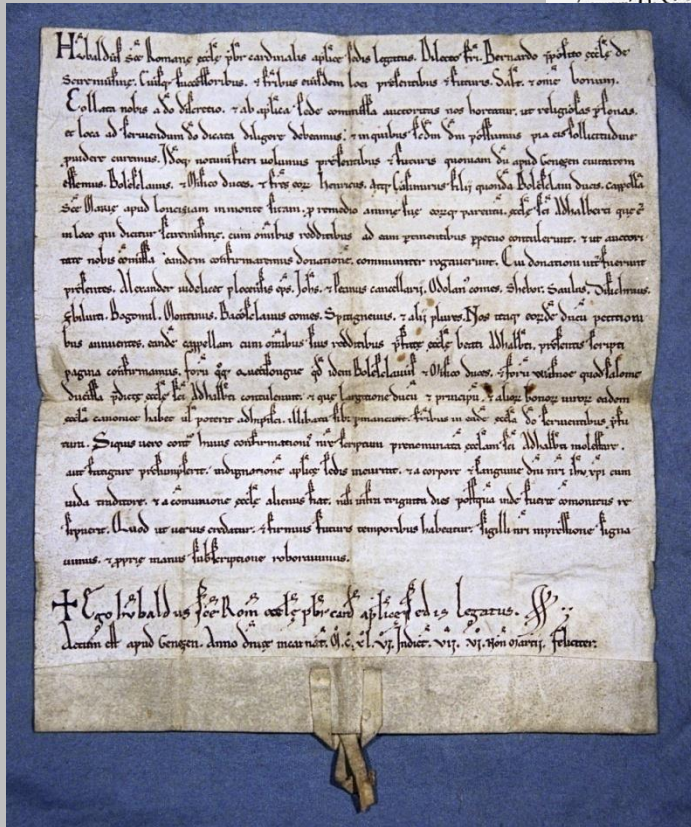
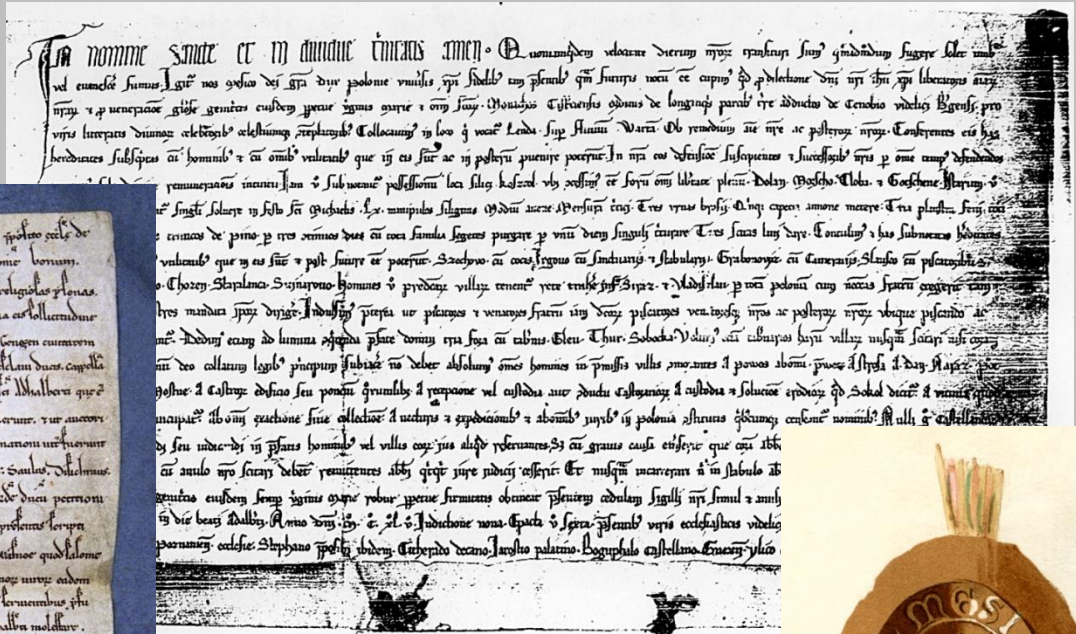

▲ - gród; ● - osada; + cmentarz; ○ osada datowana ogólnie na młodsze fazy wczesnego średniowiecza

Ryc. 4. Szlaki komunikacyjne okolic Poznania na tle osadnictwa od połowy XI do połowy XIII wieku.
Oprac. J. Kaczmarek, M. Przybył, oprac. graficzne T. Kasprówicz.

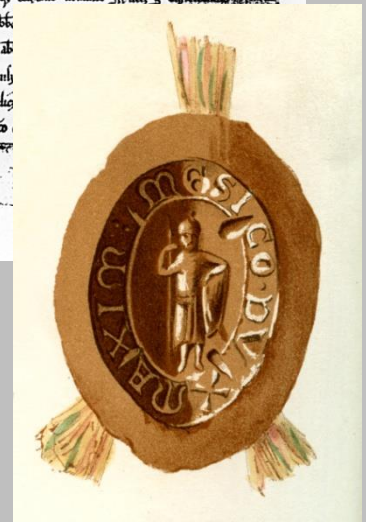
Poznańskie otoczenie polityczne Mieszka III

Peanus
Radwan
Cherubin
Arnold II

Dokument „koloński” (Köln, Historisches Archiv, Kl. Lond I 1)

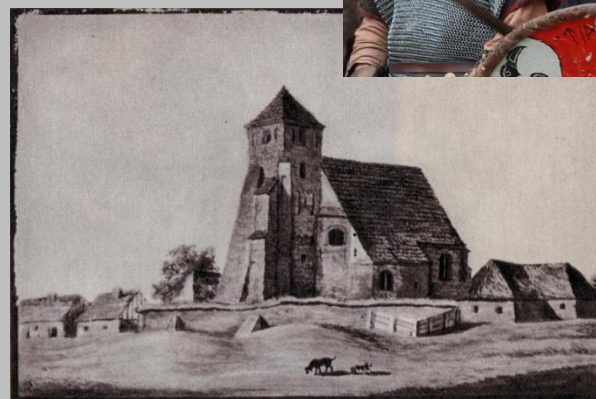
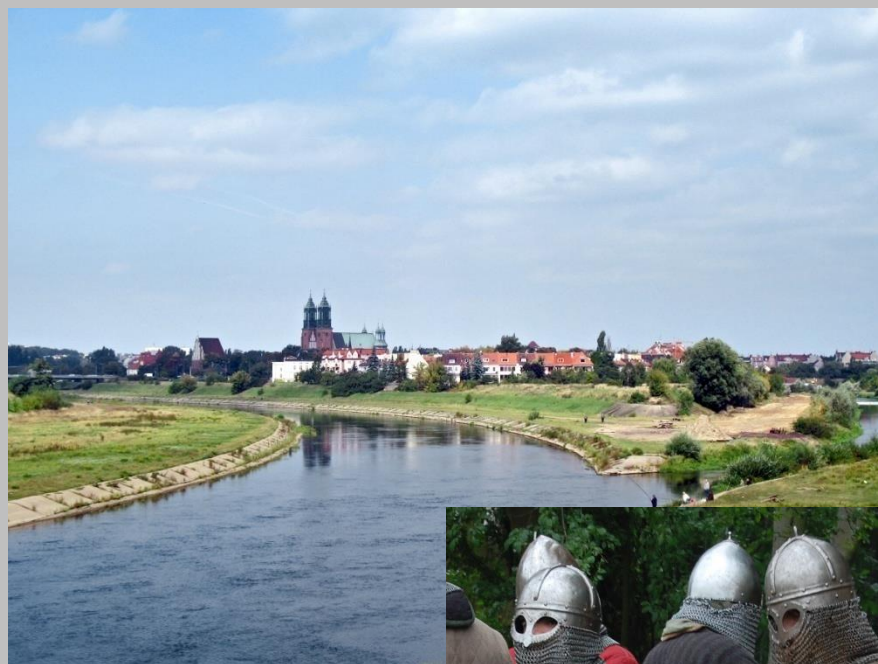
Dokumenty Mieszka III

Bitwa pod Poznaniem w 1146 roku

“...W południowej więc porze, gdy wojska Władysława zaczęły ucztować, grodzianie z wieży poznańskiej, położonej poza kościołem Św. Mikołaja, trzykrotnie podnoszą wysoko i spuszczaają czerwoną tarczę. Książę ruski, krewny Władysława, przypatrując jak ona podnosi się i opuszcza się, zaczął pytać Władysława, co oznacza podniesiona tarcza. Na to Władysław: Bracia moi okazują gotowość zdania się na łaskę moją. Ów zachęca go, aby przywrócił braci do dawnej łaski. Lecz nadęty pychą Władysław odpowiedział, że nie ma miejsca na spotkanie, gdyż zagłada ich już jest postanowiona. Gdy oni tak rozmawiali, juniorzy z grodu poznańskiego wyruszają powoli przeciw wrogom z niewieloma wprawdzie, lecz doskonale władającymi bronią /ludźmi/. Także inni wychodzą z kryjówek, wpadają nagle do obozu Władysława, głodni rzucają się na ucztujących, wdzierają się uparcie w zastępy wrogów i potężnie mieczami rąbią, mordują i zabijają, tak iż dwa strumienie, Cybina i Główna, nad którymi toczyła się bitwa, wezbrane krwią zabitych, wypełniły, jak podają, rzekę Wartę powyżej brzegów...”

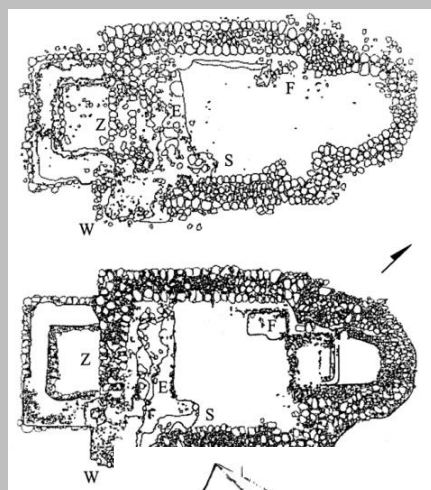
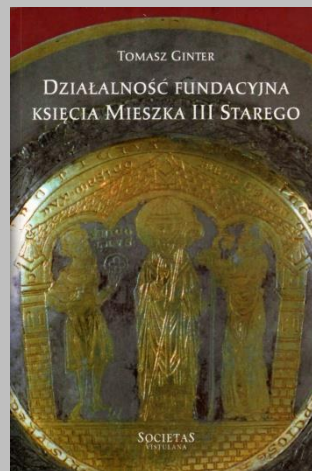
Kronika wielkopolska

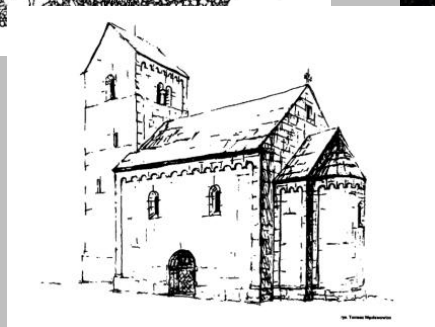
Kościół św. Mikołaja na Zagórz

Mieszko Stary – fundator i donator

Fundacje i donacje były dla władcy instrumentem panowania; książę, obok zapewnienia sobie przychylności Kościoła dla prowadzonej polityki, powiększał dzięki fundacjom i darowiznom swój prestiż, akcentując tym samym wobec poddanych potęgę swej władzy.

Relikty kolegiaty św. Pawła w Kaliszu

Klasztor poustyński w Łądzie

Kościół klasztorny Cystersów w Sulejowie

Klasztor w Trzemesznie

*Kościół klasztorny Benedyktynów
w Lubiniu*

Klasztor cysterski w Jędrzejowie

Fundacja szpitala przy kościele św. Michała

„Szóstego maja (1170 r. – M.P.) książę Wielkopolski i Pomorza Mieczysław, czyli Mieszko, chcąc w czynie dać wyraz życzliwości, jaką żywił wobec ubogich i nieszczęśliwych osób, mieszkających w jego mieście Poznaniu, za radą biskupa poznańskiego Radwana funduje w Poznaniu przy kościele św. Michała szpital. Pieczę nad nim i jego zarząd poleca braciom szpitalnym św. Jana jerozolimskiego, wyznaczając i dając temu szpitalowi jako wieczysty dar swoje wsie książęce...”

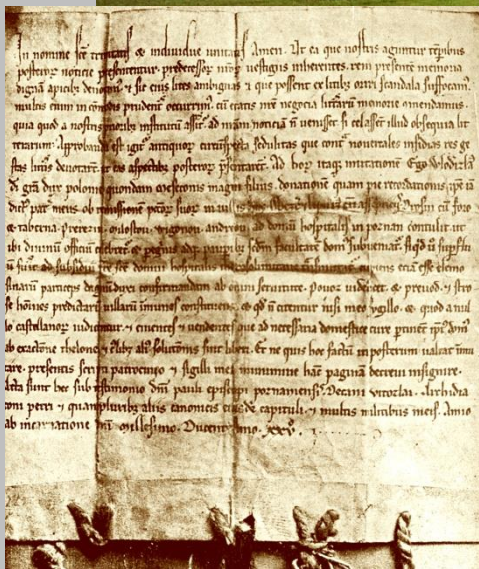
Jan Długosz

Srowadzenie i uposażenie joannitów w Poznaniu

Kościół św. Jana w Poznaniu

Dziękuję za uwagę

